

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1985/8

KARAR NO : 1985/65

ÖZET: Kanun tarafından kendilerine verilen veya kanun dairesinde kendisinden istenen adliyeye müteallik vazife veya işlerde suistimal veyahut ihmal veya terahileri görülen zabıta amir ve memurları hakkında C. Savcılığınca doğrudan doğruya kovuşturma yapılması gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Kahraman Koçak

O L A Y : Sanığın Sivas Emniyet Müdürlüğünde 2. Şube Müdür vekili olarak görev yaptığı sırada, daha önce asliye ceza mahkemesince hakkında dava açılmış bulunan Mehmet Akdağ'a ait Gümrük sundurmasında muhafaza altında bulunan Doç Pikap üzerinde kaçak eşyalar bulunduğu öğrenilmesi üzerine bu konuda arama kararı alındığı, olay tarihi olan 16.3.1981 günü aralarında sanık Kahraman Koçak'ın da bulunduğu emniyet görevlilerinin arama çalışmalarına giriştikleri, arama sonunda düzenlenen tutanağa yakınıcı Fazlı Şahan'ın olay yerinde hazır bulunmasına rağmen adının yazılmadığı, bu suretle sanığın Adli görevin yerine getirilmesi sırasında görevini kötüye kullandığı iddiası ile Sivas C. Savcılığının düzenlediği 1.4.1981 günlü, 1981/370 esas sayılı iddianamede TCK.nun 240. maddesi uyarınca cezalandırılması istemiyle hakkında kamu davası açılmıştır.

Sivas Asliye Ceza Mahkemesi; 20.4.1981 günü, 1981/219-219 sayı ile; tekmil dosya münderecaatına göre , olayda adli görevin suistimali olmadığı, sanık halen Sivas Emniyet Müdürlüğü 2. Şube Müdür vekili olduğundan Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun gereğince işlem yapılması icap edeceği gerekçesiyle, CMUK.nun 253. maddesi uyarınca muhakemenin durmasına ve gerekli işlemin İl İdare Kurulunca yapılması için dosyanın C.Savcılığına tevdiine karar vermiştir.

Sivas İl İdare Kurulu; 12.8.1981 günü, 1981/174 karar sayı ile; sanık hakkında görevini kötüye kullanmak suçunu işlediği kanısını uyandırmaya ve son soruşturmanın açılmasını gerekli kabul etmeye yeterli kanıt elde edilememesi yönünden, Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanunun 5., CMUK.nun 197. maddeleri gereğince atılı suçtan men'i muhakemesine karar vermiştir.

Danıştay 2. Dairesi; 27.3.1984 günü, esas 1982/36, karar 1984/920 sayı ile; Sivas Valiliğinden gelen ve İl Yönetim Kurulunca verilen men'i muhakeme kararını yasa gereği kendiliğinden inceleyen Danıştay 2. Dairesi; sanık hakkında, yakınıcı Fazlı Şahan olay mahallinde bulunmasına rağmen adını yazmamak suretiyle görevini kötüye kullanan

diği iddia edilmekte ise de, adı geçen kamyonette arama yapıldıktan ve kaçak mallar yakalanıp bulunduktan sonra olay yerine geldiğinin anlaşıldığı, sanığa atılı suç işlediği kanısını doğrulacak ve hakkında son soruşturmanın açılmasını gerekli kılacak yeterli kanıt elde edilemediği gerekçesi ile yargılanmasına gerek olmadığına karar vermiştir.

Danıştay İdarî İşler Kurulu; 6.12.1984 günü, 1984/199-229 sayı ile; Danıştay 2. Dairesi kararını yasa gereği inceleyen idarî işler kurulu; olayda adli işleme esas olmak üzere tutanak düzenlenmesi sırasında yakıncıyı müsadir ikramiyesinden yoksun bırakmak amacıyla adının sözü edilen tutanağa yazılmadığı iddia edildiğine göre artıda adliyeye müteallik bir görevde suistimal bulunduğu ve bu nedenle sanık hakkında CMUK.nun 154. maddesinin 3. fıkrasına göre C. Savcılığınca doğrudan kovuşturma yapılması gerektiği gerekçesiyle 2.Daire Kararının bozularak, Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanuna göre karar verilmesine yer olmadığına, sanık hakkında suç konusunu oluşturan aynı eylemden dolayı Sivas Asliye Ceza Mahkemesince konunun Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun hükümlerine tâbi olması nedeniyle muhakemenin durdurularak dosyanın ilgili kurula gönderilmesine karar verilmesi suretiyle, sonuç olarak bir görevsizlik kararı verilmiş olduğundan , 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesine göre olumsuz görev uyuşmazlığı meydana gelmiş olduğuna ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığında, Mebrure Gözdemir, A. Mazhar Akman, A.Cemal Göğüş, Necati Karakış, Yavuz T. Özgen ve Muammer Aksüt'ün katılmaları ile yaptığı 25.3.1985 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler, okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu'nun olumsuz görev uyuşmazlığı oluşmakla birlikte çözüm yerinin Uyuşmazlık Mahkemesi olmayıp Yargıtay Ceza Genel Kurulu olduğu, Danıştay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Mustafa Bumin'in olumsuz görev uyuşmazlığı oluşmadığı, ancak işin esasının çözümünün adli yargı yerine ait olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dindikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Özün incelenmesine geçmeden önce ; 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörüldüğü biçimde bir olumsuz görev uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş ise uyuşmazlığın çözümünün Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi alanına girip girmediğinin belirlenmesi gerekir.

1- Olumsuz görev uyuşmazlığı bulunup bulunmadığı sorunu; 2247 sayılı Yasa'nın 1. maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi, Adli, İdarî, ve Askerî Yargı mercii arasın

daki görev ve hüküm uyumsuzluklarını kesin olarak çözmekle görevli yüksek bir mahkemedir. Aynı Yasa'nın 14. maddesinde ise; olumsuz görev uyumsuzluğunun doğduğunun ileri sürülebilmesi için "adli, idarî veya askerî yargı merciilerinden en az ikisinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda karar vermiş olmaları gerekir, hükmü" yer almaktadır.

Danıştay İdarî İşler Kurulunca verilen "ortada adliyeye müteallik bir görev de suistimal bulunduğu, bu nedenle de sanık hakkında C. Savcılığınca doğrudan doğruya kovuşturma yapılması gerektiğinden Memurin Muhakematı Kanununa göre karar verilmesine yer olmadığı" biçimindeki karar ile Sivas Asliye Ceza Mahkemesince verilen "olayda adli görevi suistimal olmadığı, idarî görev mahiyetinde olduğu anlaşıldığından ve sanık da halen Sivas Emniyet Müdürlüğü 2. Şube Müdür vekili olarak görev yaptığından Memurin Muhakematı Kanunu gereğince işlem yapılması için mahakemenin durmasına ve dosyanın C. Savcılığına tevdiine" ilişkin karar nedeni ile idarî ve adli yargı merciileri arasında yukarıda sözü edilen madde uyarınca olumsuz görev uyumsuzluğu bulunup bulunmadığının saptanması için Danıştay 2. Dairesi'nin ve İdarî İşler Kurulu'nun 1684 ve 2247 sayılı Yasalar karşısında yargı mercii olup olmama yönünden niteliği ve verilen kararın içeriği gözden geçirilmelidir.

Bilindiği gibi Danıştay 2. Dairesi, 2575 sayılı Kanunun 41., 43., İdarî İşler Kurulu 41. ve 46. maddelerinde gösterildiği biçimde kurulan birer idarî dairedir. Danıştay'da yargı kararı veren daireler ise; aynı kanunun 26. maddesi ve sonraki maddelerine göre dava daireleridir. Konuya bu açıdan bakılınca Danıştay 2. Dairesinin idarî bir yargı mercii ve Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanuna göre verdiği kararın yargı kararı olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

1684 sayılı Kanunun; 1961 Anayasası'nın bu günkü Anayasa'mızın 158. maddesine tekabül eden 142. maddesine aykırı olup olmadığını, iptal istemi üzerine inceleyen Anayasa Mahkemesi'nin 2.6.1964 günlü, 1963/88, 1964/44 sayılı kararı konuya ışık tutacak niteliktedir. Anılan kararın bu konu ile ilgili kısımlarında "9.7.1961 günlü ve 334 sayılı Anayasa'nın 7. maddesinde "Yargı yetkisini Türk Milleti adına bağımsız mahkemeler kullanır." denilmektedir. Anayasa'nın 114. maddesinin gerekçesinde de bir merciiin kaza organı olarak vasıflandırılabilmesi için kazâî bir usul uygulanmasından başka üyelerinin de bağımsız olması ve hâkim niteliğini haiz ve hâkim statüsünde bulunması da şarttır.....Memleketimizde idarî kaza manzumesinde, kaza ve vilâyet heyeti, temyiz komisyonları, gümrük eksperleri heyetleri ve disiplin kurulları gibi tam bir kaza organı sayılmayacak merciiilerde mevcuttur,...." denilerek bunların tam bir kaza organı sayılmayacakları belirtilmiştir. Bundan ötürü heyetler ve makamlar Anaya

sa'nın 142. maddesindeki yargı merciilerinden sayılamazlar. Bunlarla öteki adli makamlar arasında çıkan uyuşmazlıkların çözümlenmesi Anayasa'nın 142. maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevine girmemektedir.....Danıştay 2. Dairesi, idarî dairelerden olmakla birlikte Anayasa gereğince yüksek mahkemelerden biri olan Danıştay'ın idarî ve kazai görev yapmaları bakımından bir ayrıma bağlı tutulmayan bütün dairelerini birer yargı mercii saymak gerekir. Bu sebeple Danıştay'ı ve onun bünyesi içinde bulunan 2. Daire'yi 1684 sayılı Kanunun 1. maddesinde sözü geçen idare heyetleri ile aynı kaza selâhiyetini haiz makamlar niteliğinde bir kuruluş olarak kabul etmeye yer yoktur. Bu görüşün sonucu olarak Danıştay 2. Dairesi, 1684 sayılı Kanun kapsamı içinde düşünülemez.....denilerek Danıştay 2. Dairesi'nin idarî Yargı mercii olduğunu belirtmiştir.

Anayasa Mahkemesi kararında sözü edilen 1961 Anayasa'sının 7. ve 114. maddelerindeki teknik konusu ile ilgili esaslar 1982 Anayasası'nın 9. ve 125. maddelerinde de aynen yer almıştır.

İdarî Yargı mercii olduğu böylece saptanan Danıştay 2. Dairesi'nin ve onun kararlarını yasa gereği tekrar inceleyen Danıştay İdarî İşler Kurulunun, Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanuna göre verdikleri kararların ise, yargısal kararlar olduğu kuşkusuzdur. Çünkü bu kararlar idarî bir yargı merciinden yargısal yöntemler uygulanarak verilmiştir.

Öte yandan Men'i Muhakeme Kararları sanık memurun ceza mahkemelerinde yargılanmasını önlediği gibi, Lüzumu Muhakeme Kararları da sanık hakkında bu mahkemelerde yargılama yapılmasının gerekliliğini belirtir. Böylece, bu kararlar memurun yargılanmasının gerekli olup olmadığı konusundaki uyuşmazlığı çözümler.

Olayımızda olduğu gibi, "Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'a göre karar verilmesine yer olmadığına" ilişkin karar suçun, genel hükümlere göre kovuşturulmasının gerekliliğini belirtir. Bu niteliğiyle bu kararın bir görevsizlik kararı olduğu kuşkusuzdur.

Bu durumda, adli ve idarî yargı merciilerince verilmiş iki ayrı görevsizlik kararı bulunduğuna göre, ortada 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde bir olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğunun ve bunun çözümünün Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev alanına girdiğinin kabulü gerekir.

Anlaşmazlığın, idarî yargı mercii olan Danıştay İdarî İşler Kurulu ile Adli Yargı mercii olan Asliye Ceza Mahkemesi kararları arasında çıkması karşısında, bu uyuşmazlığın çözümü bakımından Uyuşmazlık Mahkemesi'nin yetki alanı üzerinde de durulmalıdır.

Bilindiği gibi Anayasa'nın 158. ve 2247 sayılı Yasa'nın 1. maddeleri, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Adli, İdarî ve Askerî yargı merciileri arasındaki uyuşmazlıklar

da görevli yargı yerini belli etme ile yükümlü kılmaştır. Olumsuz görev uyuşmazlığının oluştuğu durumlarda, bu uyuşmazlıklar çözülene dek işin esasına girilmesi olanağı bulunmadığına, bu konu ise kişilerin hak arama özgürlüğünü engelleyeceğine göre, Uyuşmazlık Mahkemesi böyle durumlarda önüne gelen işi karara bağlama, yani olumsuz görev uyuşmazlığını çözümlene yükümlülüğü altındadır.

Çünkü Uyuşmazlık Mahkemesi görevli yargı yerini belirleme ve böylece, adli idari ve askeri yargı düzenleri arasındaki dengeyi ve hukuki istikrarı sağlama amacı ile kurulmuştur.

Bu görüşe A. Cemal Göğüş katılmamıştır.

2- Özün incelenmesine gelince: Olay Sivas Emniyet Müdürlüğünde 2. Şube Müdür Vekili olan sanığın, gümrük sundurmasında muhafaza altında bulunan bir araçta kaçak eşyalar bulunduğunun öğrenilmesi üzerine, yapılan arama sonucunda düzenlenen tutanağa yakınıcının adını yazmamak suretiyle görevini kötüye kullanmasından ibarettir.

Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 2. maddesinde; polisin emniyetle ilgili görevlerinden birinin, işlenmiş olan bir suç hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü ile diğer kanunlarda yazılı görevleri yapmak olduğu belirtilmekte, CMJK.nun 154. maddesinin 3. fıkrasında da "Kanun tarafından kendisine verilen veya kanun dairesinde kendisinden istenen adliyeye müteallik vazife veya işlerde, suistimal veyahut ihmal ve terahileri görülen devlet memurları ile C. Savcılığının şifahi veya yazılı talep ve emirlerini yapmakta suistimal ve terahileri görülen zabıta âmir ve memurları hakkında C. Savcılığınca doğrudan doğruya takibatta bulunulur." hükmü yer almaktadır.

Bu hükümlerin incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu ve diğer kanunlarla kendisine adli görev verilmiş olan polisin bu görevi sırasında, ya da bu görevinden doğan suçlarından dolayı, Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanuna göre soruşturma yapılmasına gerek kalmaksızın C. Savcılığı'nca doğrudan doğruya kovuşturma yapılması gerekmektedir.

Bu durumda, Adli işleme esas olmak üzere tutanak düzenlenmesi sırasında yakınıcıyı müsadir ikramiyesinden yoksun bırakmak amacıyla ile adının sözü geçen tutanağa yazılmadığı iddiası karşısında, dava konusu olayın adliyeye ilişkin görevin suistimal suretiyle işlendiği, böyle olunca da sanık hakkında yukarıda belirtilen hükümler uyarınca Cumhuriyet Savcılığı'nca doğrudan doğruya kovuşturma yapılması gerektiği açıkça ortadadır.

.../...

Bu nedenle, davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiğinden, Sivas Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

SONUÇ: Olumsuz görev uyuşmazlığının çözümünün Uyuşmazlık Mahkemesi görev alanına girdiğine, üyelere Ahmet Cemal Göğüş'ün karşı oyu ve oyçokluğuyla, Anlaşmazlığın Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Sivas Asliye Ceza Mahkemesi'nin 20.4.1981 günlü, 1981/219-219 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 25.3.1985 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Servet Tüzün

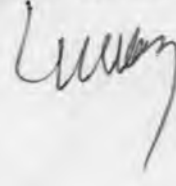
Üye

Mebruce Gözdemir

Üye

A.Mazhar Akman

Üye

A.Cemal Göğüş

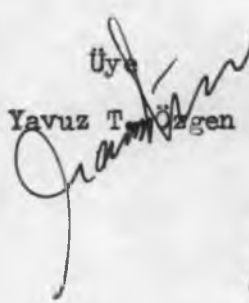
Üye

Necati Karakiş

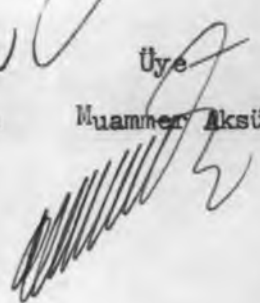
Üye

Yavuz T. Özen

Üye

Muammer Aksüt

Bu kararın Resmi gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

i/ç

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1985/8

KARAR NO : 1985/65

KARŞI OY YAZISI

İdarî işlerle görevli Danıştay 2. Dairesi'nin 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkındaki Kanun'un 1. maddesinde belirtilen yargı mercilerinden bulunmaması nedeniyle; Sivas Asliye Ceza Mahkemesi ile Danıştay 2. Dairesi arasındaki olumsuz görev uyuşmazlığının, 1684 sayılı Umumi Mahkemeler ve Kararlar Hâkimleri ve Müstantiklerle Umumi ve Hususi Kaza Selahiyetini Haiz Mahkemeler arasındaki ihtilâfın Halli Hakkında Kanun hükümlerine göre çözümlenmesi gerektiği ve bu itibarla yargı yerini tesbit yetkisinin Yargıtay Ceza Genel Kurulu'na ait bulunduğu düşüncesiyle çoğunluk görüşüne karşıyım.

Üye

Ahmet Cemal Göğüş

